

# aktualności



KUJAWSKO-POMORSKI  
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO  
w Minikowie

BIULETYN INTERNETOWY

NR 9/2018 (148)

20 grudnia

BIULETYN



*Radosnych, pogodnych Świąt Bożego Narodzenia,  
a w nadchodzącym Nowym Roku  
dużo zdrowia oraz wielu szczęśliwych chwil  
i wszelkiej pomyślności  
życzą  
Dyrekcja i Pracownicy*

„Radość Polaka w święto Bożego Narodzenia”:

*Dzięki, Dzięki Ci o Boże  
Za ojczyznę uwolnioną,  
Któż Ci hołdy złożyć może  
Za tę łaskę wyświadczoną.*

*Anonimowa kolęda z 1918 r.*



*Niech naszym działaniom  
w służbie Bogu i Ojczyźnie  
towarzyszy wiara w ich sens,  
nadzieja na dobro z nich płynące i miłość,  
która jest miarą naszych uczynków.  
Błogosławionych Świąt Bożego Narodzenia  
i szczęśliwego Nowego Roku*

*życzą  
Jan Krzysztof Ardanowski  
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi*

Kujawsko-Pomorski  
Ośrodek Doradztwa  
Rolniczego  
w Minikowie  
89-122 Minikowo  
tel. 52 386 72 00  
www.kpodr.pl  
sekretariat@kpodr.pl

## PRODUKCJA ROŚLINNA

### PROGRAM AZOTANOWY

### Nawozy azotowe a Prawo wodne

Przepisy ograniczające stosowanie azotu w rolnictwie istniały w polskim prawie już przed naszym wejściem do UE. Po akcesji wdrożono unijną dyrektywę azotanową, m.in. zasady nawożenia na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie wód azotanami (OSN), obecnie obowiązujące w całej Polsce. Ograniczenia w nawożeniu azotem nakłada ustawa Prawo wodne z 2017 roku, szczegółowe przepisy zawiera Rozporządzenie Rady Ministrów, obowiązujące od 27 lipca 2018 roku.

#### Podstawowe zasady nawożenia

Dopuszczalna dawka **azotu z nawozów naturalnych** wynosi **170 kg N/ha** w czystym składniku w ciągu roku. To funkcjonujący już wcześniej przepis, który ogranicza stosowanie obornika, gnojówki, gnojowicy i innych

nawozów naturalnych do poziomu wynikającego z zawartego w nich azotu ogólnego. Na przykład, jeżeli w 1 tonie obornika jest 5 kg azotu, to roczna dawka tego nawozu na 1 ha nie może przekroczyć  $170 : 5 = 34$  tony. Nie zmieniły się także następujące zasady:

- **Płynne i stałe nawozy naturalne należy przechowywać i składować w sposób bezpieczny dla środowiska tak, aby wycieki nie przedostawały się do gruntu i wód** (zasada ogólna dla wszystkich sytuacji). Zatem wszyscy rolnicy, którzy produkują (lub przyjmują) i stosują nawozy naturalne, muszą zapewnić bezpieczne przechowanie ich przez okres, kiedy nie mogą być rolniczo wykorzystane.
- **Zabronione jest stosowanie nawozów na glebach zamrzniętych, pokrytych śniegiem, zalanych wodą, nasycyonych wodą** (dotyczy całego roku).



### **Maksymalne dawki azotu i terminy nawożenia**

Dla każdego uprawianego gatunku roślin obowiązują górne limity dawek azotu w czystym składniku (łącznie z nawozów mineralnych i organicznych). Limity te mogą być zmienione tylko wtedy, gdy gospodarstwo opracowuje indywidualny plan nawożenia lub plan nawożenia azotem.

W woj. kujawsko-pomorskim grunty orne można nawozić azotem w terminie od 1 marca do 25 października (nawozy mineralne i płynne nawozy naturalne) lub do 31 października (stałe nawozy naturalne). Nie dotyczy to gospodarstw, które będą zakładać uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy, późnych warzywach; dopuszczalna dawka azotu w wieloskładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekraczać 30 kg N/ha oraz należy szczegółowo udokumentować: termin zbioru, datę, rodzaj i dawkę zastosowania nawozu oraz termin siewu jesiennej uprawy. Ponadto, jeżeli nie można było dokonać zbiorów lub nawożenia z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe (np. nadmierne uwilgotnienie gleby), graniczny termin nawożenia przesuwana się do 30 listopada.

Trwałe użytki zielone oraz uprawy trwałe i wieloletnie można nawozić azotem w terminie od 1 marca do 31 października (nawozy mineralne i płynne nawozy naturalne) lub do 30 listopada (stałe nawozy naturalne). Gleb odłogowanych nie nawozi się azotem przez cały rok; dopuszczalne jest nawożenie ugoru jesienią przed planowanym zakończeniem odłogowania.

### **Przechowywanie nawozów naturalnych**

Najważniejsze obowiązki w zakresie przechowywania nawozów:

- Pojemność przykrytych zbiorników na **płynne nawozy naturalne** musi zapewnić **6-miesięczny** okres ich przechowania.
- Powierzchnia miejsc przechowywania **stałych nawozów naturalnych** (np. obornik, pomiot ptasi) musi zapewnić **5-miesięczny** okres ich przechowania.
- Rolnik prowadzący produkcję zwierzęcą zobowiązany jest do obliczenia wielkości produkcji nawozów naturalnych oraz potrzebnej wielkości płyt i zbiorników na odchody zwierzęce.
- Przy utrzymywaniu zwierząt gospodarskich na głębokiej ściółce obornik może być przechowywany w budynku inwentarskim o nieprzepuszczalnym podłożu.
- Możliwe jest **czasowe (do 6 miesięcy) przechowanie obornika na gruncie** – pod warunkiem zlokalizowania przyzmy na terenie płaskim, w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym. Lokalizację przyzmy oraz datę złożenia obornika zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje przez 3 lata od dnia zakończenia składowania. Nie wolno składować ponownie obornika na przyzmy w tym samym miejscu przed upływem 3 lat.

- Zabronione jest przez cały rok składowanie pomiotu ptasiego na gruncie.
- Zabronione jest przechowywanie nawozów naturalnych w odległości mniejszej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego oraz od studni lub ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej.
- Można przekazać część lub całość wytworzonych w gospodarstwie nawozów naturalnych innemu rolnikowi lub biogazowni rolniczej. Musi to być udokumentowane na piśmie. Dokumenty przekazania nawozów przechowuje się przez 3 lata. Gospodarstwo przyjmujące nawozy naturalne powinno mieć odpowiednią powierzchnię lub pojemność do przechowywania ich w sposób bezpieczny dla środowiska.

Terminy dostosowania wielkości płyt i zbiorników:

- do 31.12.2021 roku – podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP, w tym fermy powyżej 40 tys. stanowisk dla drobiu oraz powyżej 2 tys. stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub powyżej 750 stanowisk dla macior;
- do 31.12.2024 roku – gospodarstwa z produkcją zwierzęcą mniejszą lub równą 210 DJP.

Przed upływem ww. terminów zbiorniki mają zapewnić co najmniej 4-miesięczne przechowanie płynnych nawozów naturalnych.

### **Plan nawożenia azotem**

Obowiązek opracowania i stosowania planu nawożenia azotem mają fermy prowadzące chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 tys. stanowisk oraz chów i hodowlę trzody chlewnej powyżej 2 tys. stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior. Podmioty te muszą uzyskać opinię w okręgowej stacji chemiczno-rolniczej oraz doręczyć kopię planu wraz z pozytywną opinią wójtowi (prezydentowi miasta) i wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

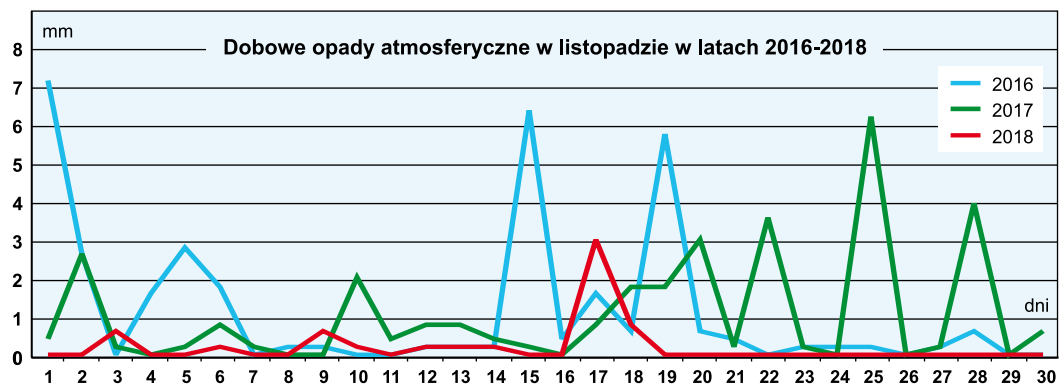
Plan nawożenia muszą mieć też rolnicy, którzy stosują na swoich polach nawozy naturalne nabyte w wyżej wymienionych fermach lub u importera.

Plan nawożenia azotem opracowują także gospodarstwa powyżej 100 ha użytków rolnych lub prowadzący uprawy intensywne (m.in. pszenica, rzepak) na powierzchni powyżej 50 ha lub utrzymujący obsadę zwierząt większą niż 60 DJP średniorocznie.

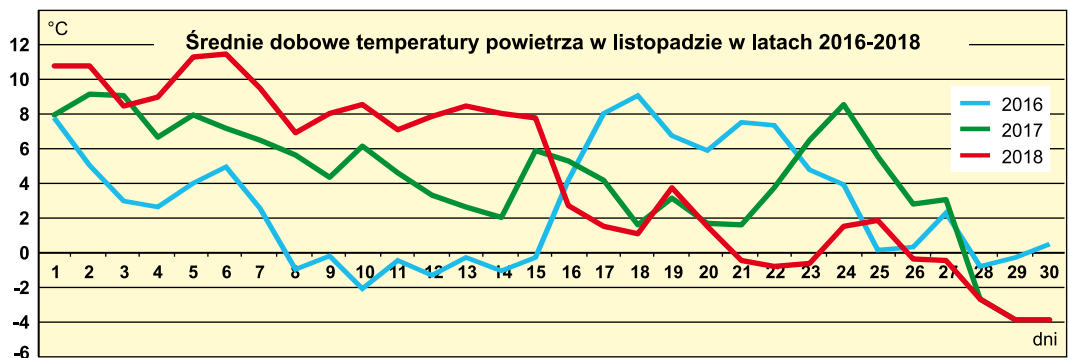
### **Dokumentacja**

Gospodarstwa o powierzchni co najmniej 10 ha UR oraz utrzymujące co najmniej 10 DJP zwierząt gospodarskich zobowiązane są do posiadania planu nawożenia azotem lub obliczenia maksymalnych dawek azotu, do obliczenia wielkości płyt i zbiorników do nawozów naturalnych (przy produkcji zwierzęcej) oraz do prowadzenia ewidencji nawożenia azotem. Dokumenty trzeba przechowywać przez 3 lata.

### Opady listopada



### Temperatury listopada



Pomiary prowadzono w stacji meteorologicznej w Minikowie koło Nakła nad Notecią.

opracowanie: Natalia Narewska

## EKONOMIKA

### Ceny produktów rolnych i nawozów mineralnych

PRODUKT	ŚREDNIA 2017	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	ŚREDNIA 2018
<b>CENY TARGOWISKOWE PODSTAWOWYCH PRODUKTÓW ROLNYCH*, zł/dt</b>													
pszenica	79	68	76	79	79	78	79	77	86	83	87	92	80
żyto	63	65	63	65	-	63	64	61	73	69	75	73	67
jęczmień	76	76	78	78	80	78	75	76	81	82	83	85	79
pszenżyto	70	68	67	70	69	66	70	67	76	73	75	81	71
ziemniaki	86	87	81	79	79	89	88	66	100	107	103	111	90
<b>CENY SKUPU ŻYWCA NETTO*, zł/kg</b>													
żywiec wieprzowy	4,50	3,78	3,95	4,26	4,07	3,99	4,22	4,24	4,39	4,28	3,93	3,73	4,08
maciory	3,57	2,73	2,76	2,96	2,80	2,46	2,33	2,59	2,76	2,71	2,45	2,24	2,62
żywiec wołowy	7,52	7,90	7,88	7,87	7,90	7,84	7,80	7,80	7,90	7,88	7,90	7,91	7,87
krowy	5,07	5,50	5,42	5,37	5,50	5,20	5,50	5,42	5,31	5,21	5,25	5,28	5,36
<b>CENY SKUPU ZBÓŻ NETTO*, zł/dt</b>													
pszenica konsumpcyjna	66	62	65	65	65	65	67	70	79	80	82	83	71
pszenica paszowa	62	63	65	65	65	66	65	68	73	74	76	79	69
żyto konsumpcyjne	52	49	55	55	55	55	54	54	62	62	62	66	57
pszenżyto paszowe	57	59	60	60	60	61	61	62	66	68	70	72	64
jęczmień konsumpcyjny	58	65	65	65	65	65	63	62	65	65	70	79	66
jęczmień paszowy	57	60	62	62	63	64	64	62	67	70	71	75	65
<b>CENY NAWOZÓW MINERALNYCH NETTO*, zł/dt</b>													
saletra amonowa 34%	107	108	110	108	109	107	103		114				108
mocznik 46%	134	127	130	124	127	126	121		131				127
superfosfat wzbogacony 40%	139	130	132	125	134	133	133		136				132
sól potasowa 60%	138	128	133	127	131	130	133		141				132
Polifoska 6	150	141	146	136	144	144	145		153				144

\* na podstawie „Systemu Notowań” KPODR Minikowo: [www.ceny.kpodr.pl](http://www.ceny.kpodr.pl)

opracowanie: Justyna Kryger

## Konferencja

**Małe  
Pułkowo  
4 grudnia**

## Innowacyjnie o zbożach

Małe Pułkowo gościło rolników uprawiających zboża, naukowców, przedstawicieli firm zajmujących się produkcją materiału siewnego i mikronawozów oraz środków ochrony roślin. Konferencja dotycząca innowacji w uprawie i ochronie zbóż odbyła się 4 grudnia w restauracji Kuźnia Smaków i zgromadziła ponad 90 uczestników.

Temat zaproponowany przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego jest niezwykle ważny dla rolników naszego regionu. Powodów jest kilka, ale najważniejszy to duży udział zbóż, zwłaszcza pszenicy, w strukturze zasiewów i problemy występujące w zaopatrzeniu ich w wodę, co bezpośrednio przekłada się na dochodowość gospodarstw. Organizacją konferencji zajęły się KPODR Oddział w Przysieku oraz Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego Golub-Dobrzyń i Wąbrzeźno. Sponsorami były firmy, które jednocześnie prezentowały innowacyjne rozwiązania w zakresie nowych odmian (Hodowla Roślin Strzelce, Danko Hodowla Roślin), nawożenia (Intermag) oraz środków ochrony roślin (Bayer). Środowisko naukowe reprezentowali prof. Marek Korbas oraz dr Katarzyna Nijak – eksperci Instytutu Ochrony Roślin w zakresie ochrony przed chorobami i szkodnikami w uprawach zbóż. Zagadnienia uprawowe referował prezes Gospodarstwa Rolnego Kowróż, Piotr Doligalski.

We wprowadzeniu do konferencji specjalista KPODR Marek Radzimierski przedstawił główne problemy rolników regionu – zmiany klimatyczne powodujące zmniejszenie uwodnienia gleb oraz potrzebę wdrażania innowacyjnych rozwiązań w gospodarstwach.

Przedstawiciele hodowli roślin – Marek Luty (HR Strzelce) i Bartosz Pochylski (Danko HR) zaprezentowali innowacyjne kierunki w pracach nad nowymi odmianami, które wychodzą naprzeciw oczekiwaniom pod względem odporności zarówno na suszę, jak i na patogeny. Przedstawiciel firmy Intermag

przypomniał o konieczności bilansowania składników nawozowych i wskazał przykładowe innowacyjne rozwiązania w zakresie nawożenia mikroelementowego. Z kolei Cezary Dejewski zaprezentował strategię firmy Bayer i najnowsze środki ochrony roślin, bezpieczniejsze dla środowiska.

O zmianach w ochronie zbóż oraz obowiązkach rolników wynikających z zasad integrowanej ochrony roślin mówili specjaliści IOR-PIB, prof. Marek Korbas i dr Katarzyna Nijak. Wskazali na konieczność podnoszenia wiedzy i doskonalenia umiejętności wykonywania zabiegów ochronnych. Podstawą jest monitorowanie plantacji, umiejętność rozpoznawania agrofagów i określania poziomu zagrożenia. Podkreślili znaczenie doboru odmian pod kątem odporności na patogeny i negatywne czynniki środowiskowe. Ochrona roślin to nie tylko zabiegi chemiczne, ale przede wszystkim prawidłowa agrotechnika, poczynając od płodozmianu, poprzez uprawę roli i siew, do śledzenia sytuacji pogodowej za pośrednictwem stacji meteo.

Duże zainteresowanie wzbudziło na koniec wystąpienie Piotra Doligalskiego, prezesa Gospodarstwa Rolnego Kowróż. Prowadzi on wszystkie uprawy w swoim gospodarstwie w systemie bezorkowym. Strip-till, Compil, stosowanie mulczu, właściwy płodozmian – wprowadzane z powodzeniem od 15 lat, są cennym doświadczeniem wskazującym, że istnieje wiele alternatywnych rozwiązań, a każdy rolnik powinien znaleźć własną drogę optymalizacji uprawy. Przewaga systemu bezorkowego tkwi w ekonomii oraz daje pewne korzyści w latach o wybitnie niekorzystnych warunkach pogodowych, jak susze czy mrozy. To także zabiegi poprawiające strukturę gleby.

Na zakończenie organizatorzy i sponsorzy zaprosili uczestników konferencji na obiad, podczas którego można było nadal prowadzić indywidualne dyskusje.

*Marek Radzimierski  
fot. Marek Rząsa*



## FUNDUSZE DLA WSI I ROLNICTWA

### Krajowy Rejestr KGW

### Pomoc finansowa dla KGW

29 listopada weszła w życie ustawa z 9 listopada 2018 roku o kołach gospodyń wiejskich. Na mocy ustawy KGW mogą zarejestrować się w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Z chwilą wpisu do tego rejestru koło gospodyń wiejskich nabywa osobowość prawną i może ubiegać się o pomoc finansową. Zgodnie z treścią art. 35 pkt 1 „W okresie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniej-

szej ustawy koło gospodyń wiejskich może otrzymać z budżetu państwa pomoc finansową przeznaczoną na realizację zadań, o których mowa w art. 2 ust. 3”. Pomoc finansowa, w drodze decyzji, jest przyznawana przez Prezesa ARiMR na wniosek złożony przez koło gospodyń wiejskich.

W roku 2018 wniosek o przyznanie pomocy może być złożony do 27 grudnia (za datę złożenia uważa się datę wpływu do Agencji).

Dokumenty niezbędne do rejestracji KGW oraz wniosek o przyznanie pomocy znajdują się na stronie [www.arimr.gov.pl](http://www.arimr.gov.pl).

## Jarmark Przysiek 15 grudnia

### ZWYCIĘSKIE PRACE



szopka Wiktorii Kamyszek



szopka  
Marii Heleny Żuchowskiej



szopka Patrycji Kraszewskiej



## XII Jarmark Adwentowy

*Adventus* to po polsku przyście, oznacza czas oczekiwania na Zbawiciela. To też czas przygotowań do Świąt Bożego Narodzenia. W robieniu świątecznych zakupów bardzo pomocny był nasz jarmark, gdzie różnorodny towar oferowano na 80 stoiskach.

Było w czym wybierać. Bogato zdobione bombki, kolorowe stroiki, haftowane bałwanki i renifery, na choinkę i pod choinkę, a na świąteczny stół – wędliny i wędzonki, ciasta i bakalie, do wyboru, do koloru.

– Nie będę długo przemawiać, bo dzisiaj najbardziej atrakcyjny jest sam jarmark. Cieszę się, że państwo dotarli do nas już po raz dwunasty. Otacza nas kultura ludowa, proszę z tego korzystać i wszystkiego najlepszego na Święta Bożego Narodzenia – życzył wszystkim Ryszard Kamiński, dyrektor Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

Następnie dyrektor przysieckiego oddziału KPODR, Marek Nowacki, ogłosił wyniki XII Wojewódzkiego Konkursu Szopek Bożonarodzeniowych. Komisja konkursowa miała nie lada problem, żeby spośród 50 zgłoszonych, pięknych szopek, wybrać te najładniejsze.

Zdolnych ludzi na jarmarku w Przysieku było więcej. Karolina Włodarczyk z Bydgoszczy na świąteczne prezenty proponowała na swoim stoisku zwierzaki zrobione szydełkiem. – Jestem samoukiem, moje rękodzieło daje mi dodatkowy dochód. Lubię przyjeź-

dzać do Przysieka, bo tu jest fajny klimat, no i dużo kupujących. Na jarmarku jestem po raz trzeci i na pewno nie ostatni – zapewnia pani Karolina.

Na stoisku z kowalstwem artystycznym gospodarzem jest oczywiście kowal. Mirosław Luda swoją kuźnię ma w Zaborowie koło Górzna, gdzie od przeszło stu lat robi się świeczniki, róże i inne oryginalne rękodzieła z żelaza. – Dużo ludzi, zainteresowanie kowalskimi pamiątkami spore, no i świąteczny klimat, który jest magnesem tej imprezy – chwali nasz jarmark pan Mirosław.

Rękodzieło można było nie tylko kupić, ale też zrobić samemu. A jak – to już pokazywała nasza specjalistka Małgorzata Kawula, tworząc na oczach publiczności gustowne stroiki. Jedni patrzyli i słuchali, inni nagrywali pracę pani Małgorzaty, nie dowierzając własnej pamięci.

Na zziębniętych gości czekał gorący bigos, przygotowany w ramach projektu Wieprzowina Kujawsko-Pomorska z produktów pochodzących od lokalnych wytwórców.

Całą imprezę poprowadził Marek Radzimierski, informując na bieżąco o planowanych atrakcjach, a także opowiadając o tradycjach świątecznych i regionalnych zwyczajach.

Jak co roku, pobyt na jarmarku umilali Krużynioki oraz członkowie zespołu Harmonia. A więc do zobaczenia za rok na jarmarku adwentowym w Przysieku.

Piotr Kociorski  
fot. Marek Rząsa



## Wyniki XII Wojewódzkiego Konkursu Szopek Bożonarodzeniowych

### Kategoria: uczniowie 6–13 lat

- I. Wiktoria Kamyszek, Kruszyn
- II. Paweł Trojanowicz, Niepubliczna SP w Racicach
- III. Natalia Sztubecka, SP w Wielgiem

wyróżnienie

- Marta Zdunek, SP w Białych Błotach

### Kategoria: uczniowie 14–18 lat

- I. Maria Helena Żuchowska, SP w Skępem
- II. Praca zbiorowa, Gimnazjum Nr 2 w Koronowie
- III. Klaudia Jarosz, Gimnazjum Nr 2 w Koronowie

wyróżnienie

- Natalia i Jakub Jagas, Zespół Szkół w Skępem
- Martyna Czerwińska, SP w Wielgiem

### Kategoria: dorośli

- I. Patrycja Kraszewska, Koronowo
- II. Bogumiła Kamyszek, Kruszyn
- III. Małgorzata Barczykowska, Zgłowiączka

wyróżnienie

- Ryszard Dziedziczak, Włocławek

Za opiekę merytoryczną i przygotowanie uczniów do udziału w konkursie wyróżniono:

- Agata Lipska, Szkoła Podstawowa w Wielgiem (kategoria wiekowa: 6–13 lat)
- Agnieszka Tucholska, Szkoła Podstawowa w Wielgiem (kategoria wiekowa: 14–18 lat)



**KUJAWSKO-POMORSKI  
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO  
w Minikowie**

***Nasze doradztwo - Twoje korzyści***

Ośrodek świadczy usługi w następującym zakresie:

- doradztwa technologicznego
- wdrażania rachunkowości rolnej i Polskiego FADN
  - prowadzenia rachunkowości VAT/PIT/ZUS
- wypełniania wniosków niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej
  - opracowywania biznesplanów, planów rolnośrodowiskowych, nawozowych, analiz i opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych
- wspierania rozwoju małej przedsiębiorczości na wsi, rolnictwa ekologicznego i ochrony środowiska, działań na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego
  - promocji nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych
- organizowania targów, wystaw, konferencji, olimpiad rolniczych, sesji nasiennych, pokazów, konkursów, szkoleń
  
- współpracujemy z instytucjami, uczelniami wyższymi, szkołami rolniczymi
  - prowadzimy działalność informacyjną
  - prowadzimy działalność wydawniczą



**Kujawsko-Pomorski  
Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie**  
89-122 Minikowo  
tel. 52 386 72 14, fax 52 386 72 27  
sekretariat@kpodr.pl

**Oddział w Przysieku**  
ul. Parkowa 1, 87-134 Zławieś Wielka  
tel. 56 611 09 00, fax 56 611 09 05  
przysiek@kpodr.pl

**Oddział w Zarzeczewie**  
ul. Nizinna 9, 87-801 Włocławek 3  
tel. 54 255 06 00, fax 54 255 06 01  
zarzeczewo@kpodr.pl

[www.kpodr.pl](http://www.kpodr.pl)